

ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Викладач: Голованова Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

Кафедра: педагогіки та психології освітньої діяльності, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 221

E-mail: tatyana1956@gmail.com

Телефон: 228-75-92 (кафедра педагогіки та психології освітньої діяльності)

Сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13945>

Інші засоби зв'язку: сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle) – форум дисципліни, приватні повідомлення.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма,	Посаткова освіта						
Рівень вищої освіти:	перший (бакалавр)						
Статус дисципліни:	Цикл професійної підготовки спеціальності						
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-2024	Рік навчання	3	Тижні	11
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття – 24			
Вид контролю:	Залік			Практичні заняття – 12			
				Самостійна робота – 54			
Консультації: особисті – за розкладом; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації через Moodle (приватні повідомлення).							

АНОТАЦІЯ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи гендерної педагогіки» є формування у студентів гендерних знань, практичних вмінь та навичок, які потрібні для здійснення гендерного підходу у майбутній педагогічній роботі з метою створення умов для розвитку індивідуальних особливостей кожної особистості.

У межах дисципліни здобувач освіти має опанувати системою теоретичних знань щодо основних категорій та понять: андрогінність, гендер, гендерний аналіз, гендерна роль, гендерна соціалізація, гендерні стереотипи, гендерна педагогіка, гендерне виховання, гендерна освіта, гендерний підхід, статоворольовий підхід, гендерна чутливість, гендерні компетентності, дискримінація, маскулінність, сексизм, фемінність.

Відпрацювання завдань самостійної роботи складе основу ефективної організації власної діяльності з корекції гендерних стереотипів.

Інтерактивний формат дисципліни, що спонукатиме до підвищення рівня інформаційно-аналітичної компетенції та опрацювання способів педагогічного мислення у контексті готовності аналізувати, інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати інформацію в процесі навчальної та виховної діяльності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення дисципліни студент зможє:

- здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та професійній діяльності та на межі предметних галузей; усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів; визначення можливостей вищої освіти та розроблення на цій основі індивідуальних траєкторій розвитку.

Лекційний матеріал та навчальна література, опрацювання першоджерел.

Методичні вказівки і рекомендована література до планів практичних занять, навчальні тести, презентації, самостійна робота, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, питання до атестації, екзамену.

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання

Результати поточного оцінювання, узагальнені оцінки та оцінки за виконання навчальних завдань розміщуються на платформі СЕЗН (Moodle): <https://moodle.znu.edu.ua/grade/report/grader/index.php?id=13945>

Обов'язкові види навчальної роботи:

- виконання навчальних тестів до кожного модуля (максимально 20 балів);
- підготовка основних практичних завдань з дисципліни (максимально 40 балів) – до кожного практичного заняття.

Підсумкове оцінювання:

Теоретична складова (підсумкове тестування з дисципліни) – 20 балів (максимальна кількість).

Практична складова (підготовка індивідуального завдання) – 20 балів (максимальна кількість).

Контрольний захід	Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль		60%
Виконання навчальних тестів	До кожного модуля	20%
Виконання практичних завдань	До кожного змістового модуля	40%
Підсумковий контроль		40%
Підсумкове тестування (екзамен)	Екзаменаційна сесія	20%
Індивідуальне завдання (екзамен)	Захист під час екзамену	20%
	Разом	100%

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види і форми освітнього процесу	Критерії та показники оцінки навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти
Практичні заняття	Оцінюється: – ступінь володіння здобувачем освіти основними поняттями теми, логічність й доказовість власних висновків за окремими завданнями під час заняття;

	– активність здобувача освіти під час обговорення проблем, що розглядаються на занятті
Основні та додаткові завдання до практичного заняття	Результати виконаного здобувачем освіти завдання оцінюються за показниками: – вміння письмово та усно формулювати проблемні запитання до теми; – логічність та доказовість власних думок й висновків; – самостійність виконання завдання; – творчий рівень, оригінальність роботи – якість оформлення презентації.
Підсумковий семестровий контроль: залік	1. Оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу: тестовий контроль 2. Практичне завдання (Розробка вправ з формування гендерної культури молодших школярів. Підготовка абетки з гендерного виховання для вчителя початкової школи)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Форми організації освітнього процесу	Тема	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Предмет гендерної педагогіки				13
1-2	Лекція 1-2	Вступ. Суспільні передумови появи гендерного напрямку в системі соціально-гуманітарного знання.		

3	Практичне заняття 1	Вступ. Суспільні передумови появи гендерного напрямку в системі соціально-гуманітарного знання.	Підготувати доповідь та презентацію на одне з питань практичного заняття 1. Вимоги: обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду (7 слайдів).	8
3	Тестування	Питання для підготовки: гендерний підхід, гендерна справедливість,, гендерні дослідження, гендерна культура, фемінізм, гендерна соціалізація, гендерне виховання, гендерна освіта.		5
Змістовий модуль 2. Основи гендерної теорії. Визначення понятійно-категоріального апарату та методології.				
4-5	Лекція 4-5-6	Поняттєво-категоріальний апарат гендерної соціалізації Основні характеристики розходження статево-рольового та гендерного підходів Гендерні аспекти соціалізації особистості		
6	Практичне заняття 2	Поняттєво-категоріальний апарат гендерної соціалізації 1.Сутність понять гендерної соціалізації. 2. Гендерна соціалізація: етапи, зміст. 3. Інструменти (агенти, інститути) гендерної соціалізації. 4. Гендерна диференціація у процесі виховання	Підготувати доповідь та презентацію на одне з питань практичного заняття 2. Вимоги: обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду (7 слайдів).	6
6	Практичне заняття 3	Гендерні проблеми виховання в сім'ї 1. Проблеми материнства та батьківства – важливий напрям жіночих та гендерних досліджень. 2. Сучасні моделі батьківської поведінки, моделі материнської поведінки. 3. Стилі виховання хлопчиків і дівчаток в сім'ї. 4. Роль іграшок у гендерній соціалізації та вихованні дітей. 5. Попередження насильства та захист прав дитини в сім'ї	Підготувати доповідь та презентацію на одне з питань практичного заняття 2. Вимоги: обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду (7 слайдів).	6
6	Тестування	Питання для підготовки: гендерна	За кожен правильну відповідь студент отримує 1 бал	5

		ідентичність, гендерна роль, соціальні очікування й підкріплення; усвідомлення статевої соціальної ролі; процес ідентифікації. .		
Змістовий модуль 3. Початкова освіта як стартовий майданчик гендерної освіти				13
7-8	Лекція 7-8-9	Проблеми освіти та виховання з точки зору гендеру («гендерний вимір») Гендерні стереотипи у поведінці вчителя та загальному кліматі школи. Гендерне насильство (сексизм, булінг) у школі: різноманіття форм прояву		
9	Практичне заняття 4. 1.Визначення основних понять: «насильство», «жорстоке поводження», «гендерно зумовлене насильство», «гендерна рівність», «дискримінація», «домашнє насильство», «булінг». 2. Діяльність закладу освіти у напрямі профілактики насильства та булінгу.	Гендерне насильство (сексизм, булінг) у школі: різноманіття форм прояву	Підготувати доповідь та презентацію на одне з питань практичного заняття. Вимоги: обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду (7 слайдів).	8
9	Тестування	Питання для підготовки: гендерно зумовлене насильство, дискримінація, домашнє насильство, булінг, жорстоке поводження.	За кожен правильну відповідь студент отримує 1 бал	5

Змістовий модуль 4. Інтегрування гендерного підходу в заклади дошкільної освіти				17
10-11	Лекція 10-11-12	Інтерактивні технології гендерної освіти та виховання Структурні вправи занять з гендерної тематики. Якості вихователя, які необхідні для проведення занять з гендерної тематики.		
11	Практичне заняття 5	Інтерактивні технології гендерної освіти та виховання	Основне практичне завдання 7-8 (письмові тези пунктів плану)	6
11	Практичне заняття 6	Якості вихователя, які необхідні для проведення занять з гендерної тематики.	Основне практичне завдання 7-8 (письмові тези пунктів плану)	6
11	Тестування	Питання для підготовки: гендерна чутливість, структурні вправи як обов'язкова складова інтерактивного уроку, гендерна чутливість, толерантність, гендерні компетентності	За кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал	5
Заліковий тиждень	Залік	Тестування	20 запитань, кожне запитання - 1 б.	20
		Практичне завдання	Варіанти на вибір: 1. Розробка вправ з формування гендерної культури молодших школярів. 2. Підготовка абетки з гендерного виховання для вчителя початкової школи	20

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА та ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Желіба О. В. Освіта і гендер: навч.-метод. посіб. / О. В. Желіба. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 256 с.
2. Заграй Л. Теорії гендеру: гендерні дослідження у психології : навчальний посібник. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»; ФО-П Петраш К., 2019. 264 с. URL: http://gestproject.eu/wp-content/uploads/2019/02/Zahrai-Theories_of_Gender_PNU.pdf
3. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник/ Андрєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. К.: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с. URL:<https://www.unicef.org/ukraine/sites/unicef.org.ukraine/files/2020->

07/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D1%83_0.pdf

4. Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади: монографія / кол. авт.; ред. Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай. К.: «Хай-Тек Прес», 2018. 348 с.
5. Словник Європейського інституту з гендерної рівності / пер. М. Бабак, О. Давліканової, М. Дмитрієвої, Л. Компанцевої, М. Козир, К. Левченко, М. Скорик, О. Суислової. Київ : «Вістка», 2021. 170 с. URL: https://sites.znu.edu.ua/znu_news//dodatok/00/slovnuk-gendernyy9-03-1-43.pdf
6. Уряд схвалив Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердив операційний план з її реалізації на 2022 - 2024 роки URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-shvaliv-strategiyu-vprovadzheniya-gendernoyi-rivnosti-u-sferi-osviti-do-2030-roku?fbclid=IwAR3KRynj4XK2ATcfvaU7ze2zANMhtRfUs7Ud-3R9CFKIftti6CitjSaKBPw>
7. Порадник для гендерних радників і радниць URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/2023/25.08.2023/poradnik-dlya-radnikov-1-1.pdf>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять.

Регуляція пропусків. Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс професійно зорієнтований. Завдання мають бути виконані перед заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни .

Політика академічної доброчесності.

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (тестування, контрольних робіт, заліку) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle, електронна пошта. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>.

Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>.

Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>;

Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі

потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Силабус навчальної дисципліни _ <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13945>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами: · для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна · для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>